

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תרל"ז]

ב"ה [תרל"ז]:

בפסוק ולא יכול יוסף להתאפק כו'. דכתיב ויגש אליו יהודה פ' אליו ליוסף. גם אל עצמותו פ' לעצמו. גם פ' אליו להקב"ה. וביאור הענין כי הנה יהודה לא חידש דבר באלה הדברים וגם לא היה לו טענה במה לבוא ליוסף. אעפ"כ לאשר בירר אמיתות הענין בא לו הישועה. כענין אמת מארץ תצמח. והאמת כי כל פרשה זו מיוסף ואחיו. הוא משל לעבודת בנ"י להקב"ה. כאשר חכמים הגידו אוי לנו מיום הדין כו' ומה יוסף קטנן של שבטים כו' במדרש ובזוה"ק. ופ' הנמשל כי השי"ת מלא כל הארץ כבודו וגם במקום החושך שם נסתר כבוד מלכותו ית'. כמאמר גם חושך לא יחשיך ממך. לזאת בכל עת צרה כשאדם מבטל עצמו אל האמת ובמס"נ כמו יהודה שאמר איך אעלה אל אבי ומסר עצמו להיות עבד במצרים כדי שלא יהי' חוטא לפני אביו. ועי"ז נתגלה לו האמת וראה כי הכל טוב ולא היה לו כלל ממה לירא כי אני יוסף כו'. וכבר כ' מזה לכן קצרנו. אבל פ' ולא יכול יוסף הוא מלשון אלפים בת יכיל. כי הנה הקב"ה ברא העולם להיות הכל במדה. ומדריגות זו על זו. וכשאדם מבטל עצמו כראוי אל המדריגה שלמעלה ממנו אז ניתוסף למעלה כח וברכה בעבור מדריגה שלמטה. ואז המדריגה שלמעלה מלאה ברכת ה' עד שקטן הכלי מלהכיל. וצריך להשפיע למדריגה שלמטה. וזה ענין ולא יכול יוסף להתאפק שע"י שביטל יהודה אליו ואמר ישב כו' עבדך כו' עבד לאדוני. והנה יוסף לא ביקש רק שיקבל עליו יהודה מלכותו. ויהודה אף שלא הבין הענין איך יהיה משועבד לזה האדון בחושבו כי הוא איש נכרי. עכ"ז לאשר היה יהודה איש אמת. וראה כי כן האמת אשר הוא משועבד אליו הודה אל האמת. וכן הענין בנמשל שכ' במדרש ע"פ אם ערבת לרעך כו' שכשאדם מבטל עצמו למלכות שמים ומודה על האמת מתהפך אליו החושך לאור:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תרל"ו]

ב"ה [תרל"ו]:

ויגש אליו יהודה. במדרש בני אם ערבת כו'. רש"י פ' ערבת לרעך זה הקב"ה כו'. כענין שכ' משביעין אותו תהי צדיק. שהאדם ערב על הנשמה בת מלך להחזירה לאביו שבשמים. ואף שנתלכלך כל כך בחטא. עכ"ז ע"י תשובה מעומקא דלבא איך אעלה אל אבי כו'. נהפך עונות לזכיות ונאמר אני יוסף כו'. ואף שאין יודעין להבין היטב איך נתהפך החטא לזכות. רק כח הפועל בנפעל. וכמו שמהפך אדם לבו לשוב בתשובה כן נהפכין כל הפעולות שפעל בחטאיו. ובאמת בני ישראל שהם חלק ה' ונחלתו ואע"פ שחטא ישראל הוא לכן יכול להתחזק לגשת לכח אלקי אשר נסתר בקרבו. ועי"ז נאמר ויגש אליו לעצמותו. ונאמר בי אדוני וכבר כתבנו מזה. אך שיהיה המבוקש רק לש"ש. וז"ש ידבר נא עבדך שכל המבוקש לקרב לבו לשמים להתנהג עפ"י דרך המלך ושיוכל להוציא דבורים לפני אדון כל. וכשמברר האדם זה המכוון באמיתיות לבו. אף שנתלכלך בחטא יכול למצוא פתח התשובה:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת ויגש - שנת [תרל"ז]

ועתה אל תעצבו כו'. ועתה לשון תשובה כי השבטים תיקנו החטא בזה הצער שהי' להם מבנימין. והנה לא נשכח מהם החטא זה יותר מעשרים שנה שאמר האלקים מצא כו' עון עבדיך. עון המיוחד כי לא הי' להם חטא אחר: